

Sygn. akt **II AKa 99/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bohdan Tracz
Sędziowie:	SA Barbara du Château SA Jacek Michalski (sprawozdawca)
Protokolant	sekretarz sądowy Anna Kijak

przy udziale Roberta Bednarczyka prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2015 r.

sprawy **M. J. (1)**

oskarżonego z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 280 § 2 kk i in.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 30 stycznia 2015 r., sygn. akt IV K 212/14

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy uznając apelację obrońcy oskarżonego za oczywiście bezzasadną;

II. zalicza na poczet orzeczonej wobec M. J. (1) kary pozbawienia wolności okres jego tymczasowego aresztowania również od dnia 30 stycznia 2015 roku do dnia 26 maja 2015 roku;

III. zasądza od Skarbu Państwa kwotę 738 \ siedemset trzydzieści osiem\ złotych na rzecz adw. J. W. tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu w postępowaniu odwoławczym;

IV. zwalnia oskarżonego M. J. (1) od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i ustala, że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. J. (1) oskarżony został o to, że:

I. w dniu 13 kwietnia 2014r. w K. w województwie (...), w sklepie (...) przy ul. (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, używając przemocy poprzez co najmniej trzykrotne dźgnięcie nożem w okolice lewego barku oraz lewej dłoni ekspedientki M. J. (2) przez co spowodował u niej obrażenia w postaci dwóch ran ciętych okolicy barku lewego z uszkodzeniem mięśni i rany ciętej palca V ręki lewej, które spowodowały naruszenie czynności narządu

ciała pokrzywdzonej trwające nie dłużej niż 7 dni, usiłował zabrać w celu przywłaszczenia pieniądze z kasy sklepu, w nieustalonej ilości, na szkodę jego właścicielki T. F. (1), lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na niemożność pokonania zabezpieczenia kasetki z pieniędzmi

tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

II. w czasie I miejscu jak w pkt I, umyślnie kopiąc nogą w drzwi wejściowe w sklepie (...) przy ul. (...), spowodował ich uszkodzenie na kwotę 1000 zł na szkodę właściciela budynku – T. F. (2)

tj. o czyn z art. 288 § 1 k.k.

III. w dniu 13 kwietnia 2014r. w Z., gmina K., w województwie (...), z niezamkniętego samochodu m-ki T. (...) należącego do M. S. zabrał na jej szkodę portfel skórzany o wartości 130 zł z zawartością pieniędzy w kwocie 430 zł i dokumentów w postaci dowodu osobistego i prawa jazdy wydanych na nazwisko M. S. oraz pięciu sztuk kart stałego klienta, powodując straty w łącznej wysokości 560 zł na szkodę M. S.

tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2015r. w sprawie sygn. akt IV K 212/14 Sąd Okręgowy w Lublinie:

1. M. J. (1) uznał za winnego tego, że: w dniu 13 kwietnia 2014 r. w K. w województwie (...), w sklepie (...) przy ul. (...), używając przemocy poprzez dwukrotne zadanie ciosów nożem w okolice lewego barku ekspedientki M. J. (2) oraz raniąc nożem jej prawą dłoń, przez co spowodował u pokrzywdzonej obrażenia w postaci dwóch ran ciętych okolicy barku lewego z uszkodzeniem mięśni i rany ciętej palca V ręki prawej, które spowodowały naruszenie czynności narządu ciała M. J. (2) trwające nie dłużej niż 7 dni, usiłował zabrać w celu przywłaszczenia pieniądze z kasy sklepu, na szkodę jego właścicielki T. F. (1), lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na niemożność pokonania zabezpieczenia kasetki z pieniędzmi tj. przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów, przyjmując na mocy art. 11 § 3 k.k. za podstawę wymiaru kary art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. skazał oskarżonego na karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

2. M. J. (1) uznał za winnego tego, że: w dniu 13 kwietnia 2014 r. w K. w województwie (...), umyślnie kopiąc nogą w drzwi wejściowe sklepu (...) przy ul. (...) uszkodził je, czym spowodował szkodę w wysokości 885,83 zł w mieniu T. F. (2), tj. przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 288 § 1 k.k. i za to na mocy art. 288 § 1 k.k. skazał oskarżonego na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

3. M. J. (1) uznał za winnego tego, że: w dniu 13 kwietnia 2014 r. w Z., gmina K., w województwie (...), z niezamkniętego samochodu m-ki T. (...) należącego do M. S. zabrał w celu przywłaszczenia na jej szkodę portfel skórzany o wartości 130 zł z zawartością pieniędzy w kwocie 430 zł oraz dokument stwierdzający tożsamość w postaci dowodu osobistego wydane na nazwisko M. S., powodując straty w łącznej wysokości 560 zł na szkodę M. S. oraz usunął znajdujące się w portfelu dokumenty w postaci prawa jazdy wydane na nazwisko M. S. oraz pięciu sztuk kart stałego klienta, którymi to dokumentami nie miał prawa wyłącznie rozporządzać, tj. przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów, przyjmując na mocy art. 11 § 3 k.k. za podstawę wymiaru kary art. 278 § 1 k.k. skazał oskarżonego na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

4. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone kary pozbawienia wolności połączył i jako karę łączną wymierzył M. J. (1) karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

5. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec M. J. (1) kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 13 kwietnia 2014 r. do dnia 30 stycznia 2015 r.;

6. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. W., prowadzącego Kancelarię Adwokacką w L., przy ul. (...) kwotę 1476 (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych tytułem obrony M. J. (1) wykonanej z urzędu;

7. na mocy art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od uiszczenia kosztów sądowych, a wydatkami poniesionymi w postępowaniu obciążył Skarb Państwa.

Z wyrokiem tym nie zgodził się obrońca oskarżonego M. J. (1).

Obrońca oskarżonego zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej kary. Zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej kary pozbawienia wolności wobec M. J. (1) poprzez przecenienie ustalonych przez Sąd okoliczności obciążających i niedocenienie okoliczności łagodzących, w tym niezastosowanie dobrodziejstwa nadzwyczajnego złagodzenia kary przewidzianego w art. 60 § 1 k.k. i w konsekwencji wymierzenie niewspółmiernie surowej kary łącznej pozbawienia wolności.

Podnosząc powyższe, wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez nadzwyczajne złagodzenie jednostkowych kar pozbawienia wolności wymierzonych oskarżonemu i wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wniesiona apelacja jest bezzasadna i to w stopniu oczywistym i – jako taka – nie zasługuje na uwzględnienie.

W przepisie art. 53 § 1 k.k. ustawodawca wskazał następujące dyrektywy wymiaru kary, które Sąd ma obowiązek uwzględnić:

1. współmierność kary do stopnia winy sprawcy i społecznej szkodliwości czynu,
2. cele zapobiegawcze i wychowawcze wobec sprawcy,
3. kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wymierzone oskarżonemu M. J. (1) jednostkowe kary pozbawienia wolności, jak i kara łączna trzech lat pozbawienia wolności realizują wymogi, których spełnienia żąda przepis art. 53 k.k.

Lektura pisemnego uzasadnienia wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze dowodzi, że Sąd Okręgowy prawidłowo wskazał okoliczności, które spowodowały orzeczenie wobec M. J. (1) kary pozbawienia wolności oraz miały wpływ na jej wymiar, zarówno te obciążające, jak i te o korzystnej wymowie, a każdą z tych okoliczności należycie przeanalizował i ocenił, a Sąd Apelacyjny ocenę tę w pełni aprobuje. Sąd Okręgowy miał również na uwadze, aby kara nie przekraczała stopnia winy oskarżonego, a jednocześnie by należycie spełniła swoje cele: ogólnie – prewencyjny oraz w zakresie społecznego oddziaływania kary.

O rażąco niewspółmierności kary nie można mówić wówczas, gdy sąd, wymierzając karę, uwzględnił wszystkie okoliczności wiążące się z poszczególnymi ustawowymi dyrektywami jej wymiaru, czyli wówczas, gdy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego ustawową zasadę sądowego wymiaru kary, nie zostały przekroczone

w rozmiarach niedających się utrzymać w kontekście wymagań wynikających z ustawowych dyrektyw determinujących wymiar kary (wyrok SN z dnia 8 lipca 1982 roku, Rw 542/82, LEX nr 19807).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie można przypisać rażąco niewspółmierności (surowości) orzeczonym zarówno karom jednostkowym, jak i karze łącznej pozbawienia wolności, a tylko taka ocena nakazywałaby ich obniżenie (poprzez zastosowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary).

Przypomnieć należy, że nadzwyczajne złagodzenie kary jest w procesie orzekania kary czymś wyjątkowym. Sprawca musi wykazać się wyjątkowymi okolicznościami, aby mógł skorzystać ze złagodzenia kary. W rozważanej sprawie nie mamy do czynienia z taką sytuacją.

Młody wiek oskarżonego nie może stanowić dostatecznej przesłanki zastosowania wobec M. J. (1) nadzwyczajnego złagodzenia kary, gdyż nie eliminuje zasad wymiaru kary określonych w art. 53 k.k., natomiast stopień winy sprawcy, stopień jego demoralizacji, społeczna szkodliwość czynu oraz potrzeby społecznego oddziaływania kary mogą przemawiać za wymierzeniem sprawcy w młodym wieku (także młodocianemu) kary surowszej, gdy jedynie taka kara będzie odpowiadała wymogom prewencyjnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 maja 2008r. sygn. akt I AKa 50/08). Jednak zgodnie z przepisem art. 54 § 1 k.k. wymierzając karę nawet sprawcy nieletniemu albo młodocianemu, sąd kieruje się przede wszystkim tym, aby sprawcę wychować, to jednak nie oznacza to „konieczności” orzekania wobec sprawców młodocianych wyłącznie kar wolnościowych lub nadzwyczajnego złagodzenia kary.

W tym miejscu wskazać należy stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 7 września 2006r. sygn. II KK 118/06: "Młodocianość" i "względy wychowawcze" nie mają samodzielnego bytu jako podstawa szczególnego kształtowania wymiaru kary (złagodzenia kary), a stanowią jedynie punkt wyjściowy i muszą być zestawione z pozostałymi okolicznościami podmiotowymi i przedmiotowymi, mającymi znaczenie dla wymiaru kary. Względy wychowawcze kary nie wyłączają funkcji represyjnej kary. Równie ważnymi przesłankami przy ustalaniu kary młodocianemu sprawcy jest też stopień jego zdemoralizowania, tryb życia przed popełnieniem przestępstwa, zachowanie się po jego popełnieniu, motywy i sposoby działania, czynniki te mogą przeważać tak dalece, iż zasadne będzie wymierzenie takiemu sprawcy kary nawet w górnych granicach ustawowego zagrożenia.

W niniejszej sprawie nie zachodziła potrzeba wymierzenia M. J. (1) kary pozbawienia wolności w górnych granicach ustawowego zagrożenia.

Oceniając okoliczności wpływające na wymiar kary orzeczonej wobec M. J. (1) należy stwierdzić - wbrew apelującemu - że w powyższej sprawie istotną przewagę mają okoliczności obciążające (znacznym ciężar gatunkowy popełnionych przez oskarżonego przestępstw, agresywne i brutalne zachowanie wobec pokrzywdzonej, posługiwanie się przez oskarżonego niebezpiecznym narzędziem tj. nożem) słusznie powołane przez Sąd w uzasadnieniu wyroku (str. 15-17 uzasadnienia), nie zaś okoliczności o charakterze łagodzącym.

Sąd Apelacyjny w Lublinie w pełni podziela stanowisko, że „przy rozważaniu stosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary należy wziąć pod uwagę stopień społecznej szkodliwości przypisanego przestępstwa wynikający nie tylko z jego rodzaju, w związku z którym wysokość kary jest determinowana granicami zagrożenia danego typu przestępstwa, ale także - sposób i okoliczności popełnienia przestępstwa” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 listopada 2012r. sygn. akt II AKa 203/12). W świetle wskazanego orzeczenia, istotne zatem znaczenie mają w przypadku M. J. (1) podniesione wyżej okoliczności obciążające. Nie można również stracić z pola widzenia faktu, że w czasie popełnienia przypisanych oskarżonemu czynów M. J. (1) znajdował się w stanie nietrzeźwości (1,07 i 1,00 mg/dm³ - zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu k. 7), a także spowodował u pokrzywdzonej M. J. (2) obrażenia ciała w postaci dwóch ran ciętych okolicy barku lewego z uszkodzeniem mięśni i rany ciętej palca V ręki prawej, które naruszyły czynności narządu jej ciała na okres nie dłuższy niż 7 dni.

Podnieść należy, że kary pozbawienia wolności za przypisane oskarżonemu czyny orzeczone zostały w dolnych granicach ustawowego zagrożenia. Zauważyć przy tym trzeba, że orzeczona (na zasadzie absorpcji) wobec oskarżonego kara łączna 3 lat pozbawienia wolności jest najniższą, jaka mogła zostać wymierzona za przypisane mu przestępstwa (pomijając oczywiście przypadek nadzwyczajnego złagodzenia kary), przez co nie może ona razić swoją surowością w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. Wprawdzie popełnione przez oskarżonego przestępstwa skierowane były przeciwko różnym dobrom prawnym, to podkreślić należy, iż M. J. (1) popełnił przedmiotowe czyny w tym samym dniu tj. 13 kwietnia 2014r., co przemawiało za zastosowaniem zasady absorpcji.

Brak jest jakichkolwiek przesłanek, by wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawiesić, zwłaszcza w kontekście jej wysokości, która przecież uniemożliwia zastosowanie dobrodziejstwa określonego w art. 69 k.k.

Obrońca oskarżonego M. J. (1) nie wskazał w apelacji żadnych nowych okoliczności, które zostałyby pominięte przez sąd orzekający.

Skarżący wskazując na okoliczności takie jak: młody wiek oskarżonego, przyznanie się do zarzuczanych mu czynów, wyrażenie skruchy i przeproszenie pokrzywdzonych, zupełnie pominął te o charakterze obciążającym, wynikające z opisu stanu faktycznego.

Sąd odwoławczy nie znalazł wystarczających przesłanek, które nakazywałyby obniżenie orzeczonych oskarżonemu kar pozbawienia wolności przez ich nadzwyczajne złagodzenie. W tym względzie argumenty Sądu I instancji jawią się jako przekonujące.

Bezspornym jest, że M. J. (1) – zważywszy na całokształt wyszczególnionych wyżej okoliczności – powinien zostać poddany procesowi resocjalizacji w zakładzie karnym. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego, czyny przypisane oskarżonemu muszą spotkać się z właściwą represją karną, a obniżenie kary łącznej pozbawienia wolności do lat 2 i orzeczenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania byłoby orzeczeniem łagodnym.

Instytucja warunkowego zawieszenia wykonania kary przewidziana w art. 69 k.k. jest instytucją o charakterze fakultatywnym, jej zastosowanie zależy od oceny Sądu.

W przedmiotowej sprawie brak było okoliczności przemawiających za zastosowaniem tej instytucji.

Trzeba zaznaczyć, że M. J. (1) nie jest osobą chorą psychicznie, ani upośledzoną umysłowo, w dniu zdarzenia miał zachowaną pełną zdolność rozpoznania znaczenia swoich czynów i możliwość pokierowania swoim postępowaniem (k. 147-150).

W świetle przytoczonych wyżej okoliczności dotyczących oskarżonego, jego warunków i właściwości osobistych, sposobu życia przed popełnieniem inkryminowanego czynu i zachowania po jego popełnieniu – w stosunku do M. J. (1) nie można wyprowadzić pozytywnej prognozy kryminologicznej, zaś kara z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nie będzie wystarczająca dla wdrożenia oskarżonego do przestrzegania porządku prawnego.

Orzeczenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania mogłoby zostać odebrane w społeczeństwie jako wyraz pobłażliwości dla przestępców popełniających czyny przeciwko mieniu, życiu i zdrowiu oraz wiarygodności dokumentów. Względy na społeczne oddziaływanie kary oznaczają potrzebę wymierzenia takiej kary, które odpowiadają społecznemu poczuciu sprawiedliwości, dają gwarancję skutecznego zwalczania przestępczości, tworzą atmosferę zaufania do obowiązującego systemu prawnego i potępienia dla ludzi, którzy łamią prawo.

Kara izolacyjna w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności spełnia – w przekonaniu Sądu Apelacyjnego - swoją funkcję zapobiegawczą zarówno w zakresie prewencji ogólnej, jak i szczególnej. Sąd Apelacyjny uznał, że orzeczona kara łączna pozbawienia wolności jest sprawiedliwa i winna stanowić dla oskarżonego dostateczną dolegliwość oraz wdrożyć go w przyszłości do przestrzegania porządku prawnego. Oceny tej nie są w stanie zmienić wywody przedstawione w apelacji przez obrońcę oskarżonego. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw do korekty wyroku w zakresie rozstrzygnięcia o karze, czego domaga się apelujący.

Nie dostrzegając uchybień określonych w art. 439 k.p.k. i w art. 440 k.p.k. podlegających uwzględnieniu z urzędu, Sąd Apelacyjny utrzymał zaskarżony wyrok w mocy, uznając apelację obrońcy oskarżonego za oczywiście bezzasadną.

Na podstawie art. 63 § 1 k.k. Sąd Apelacyjny zaliczył na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności okres jego tymczasowego aresztowania również od dnia 30 stycznia 2015r. do dnia 26 maja 2015r.

Rozstrzygnięcie o wynagrodzeniu za obronę oskarżonego sprawowaną z urzędu

w postępowaniu odwoławczym uzasadnia przepis art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2002 roku, Nr 123, poz. 1058 z późn. zm.), zaś jego wysokość uzasadnia treść § 14 ust. 2 pkt 5 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

Orzeczenie o zwolnieniu oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych i ustaleniu, że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa zapadło w oparciu o przepis art. 624 § 1 k.p.k., albowiem – zdaniem Sądu Apelacyjnego – sytuacja materialna oskarżonego nie pozwala mu na uiszczenie tych należności.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w wyroku.